

Мистецтвознавство

УДК 741

Труцененко Марія Олексіївна

студентка магістратури

НТУУ "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"

Trutsunenko Mariia

Master's Student of the

NTUU "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"

**ФУНКЦІЇ ТА ВИДИ ІЛЮСТРАЦІЙ ВИКОРИСТАНІ ПІД ЧАС
ІЛЮСТРУВАННЯ ПІДРУЧНИКА ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
ПОЧАТКОВОГО РІВНЯ ДЛЯ ДОРОСЛИХ**

***Анотація.** У статті розглянуто функції та види ілюстрацій у сучасних підручниках для вивчення іноземних мов. Акцент зроблено на інформаційній, розвивальній, виховній і мотиваційній ролі ілюстративного матеріалу. Проаналізовано класифікацію ілюстрацій за цільовими функціями, графічними засобами та розташуванням у книзі. Наведено приклад створення ілюстрацій, що виконують провідні функції підручника, з використанням комбінованих графічних засобів, які сприяють ефективному засвоєнню знань.*

***Ключові слова:** функції ілюстрацій у підручнику з іноземної мови, функції ілюстрацій, види ілюстрацій у підручнику*

***Summary.** The article examines the functions and types of illustrations in modern textbooks for learning foreign languages. Emphasis is placed on the informational, developmental, educational, and motivational roles of illustrative materials. The classification of illustrations by their targeted functions, graphical techniques, and placement in the book is analyzed. An example of creating*

illustrations that fulfill the primary functions of a textbook using combined graphical techniques is provided, demonstrating their contribution to effective knowledge acquisition.

***Key words:** functions of illustrations in a foreign language textbook, illustration functions, types of illustrations in a textbook*

Постановка проблеми. В глобальному світі дуже велику роль відіграє міжкультурна комунікація, одним з основних інструментів реалізації якої є володіння іноземними мовами. Отже підручник для вивчення іноземної мови є важливим елементом розвитку сучасної держави і суспільства. Поряд із навчальним матеріалом, ілюстративний виконує важливі функції у навчанні.

Мета статті: розглянути функції та види ілюстрацій, що використовуються в сучасних підручниках і навести власний приклад реалізації цих функцій.

Виклад основного матеріалу. Питання використання ілюстративного матеріалу як одного з видів наочності у процесі засвоєння дітьми та молодими дорослими знань та умінь не нове. Значну увагу ролі ілюстративного матеріалу приділено в роботах відомих педагогів минулого, зокрема Я. Коменського, К. Ушинського, С. Русової та сучасних вчених (Я. Кодлюк, О. Савченко, В. Редко). Я. Кодлюк довела, що ілюстративний матеріал як структурний компонент підручника повинен повноцінно реалізувати провідні функції навчальної книги:

- Інформаційна: ілюстрація виступає копією знань, допомагає розкрити основу матеріалу, доповнює і конкретизує його, покращує ефективність засвоєння того, що вивчається;
- розвивальну: вплив ілюстрацій на учня з метою забезпечення розвитку психічних процесів, формування загально навчальних умінь і навичок, розвиток творчих здібностей;

- виховну: розвиток емоцій та почуттів учня, формування системи цінностей; мотиваційну: забезпечення емоційно-позитивного стану за допомогою ілюстрацій, формування інтелектуальних почуттів, розвиток пізнавального інтересу до навчального матеріалу [1, с. 184].

З іншого боку багато вчених О. Пушкар, Т. Андрющенко, Е. Огар описуючи і класифікуючи ілюстрації відповідно до цільових функцій розділяють на: науково-пізнавальні (мапи, плани, схеми, креслення і т. п.); художньо-образні (тлумачення літературного твору засобами книжкової графіки). За графічним засобом зображення ілюстрації можуть бути: штриховими (що виконуються лініями, штрихами, крапками, плямами одного тону); напівтоновими (з різними тоновими переходами від світла до тіні). За кольором образотворчих елементів ілюстрації діляться на: чорно-білі; кольорові. Види ілюстрацій також розглядають за їх значенням і місцем у книзі; зв'язком з художніми особливостями літературного тексту; технікою виконання і поліграфічного відтворення. Ілюстрації за значенням і місцем у книзі і на сторінці можуть бути: ілюстрації на обкладинці або палітурці; заставки; кінцівки; полосні; полуполосні; оборочні; ілюстрації на полях; фронтиспис [2, с. 10].

Виходячи із вище перелічених функцій: інформативної, розвивальної та виховної нами були створені позитивні образи головних героїв, фрагменти з «життя» яких і реалізують у реальних комунікативних ситуаціях ці функції. Герої є праобразами здобувачів освіти, які реалізують комунікативні ситуації реалізуючи таким чином інформаційну функцію, моделі їх поведінки у різних комунікативних ситуаціях, що виступають як зразок такої поведінки, реалізують виховну функцію, а слідування цим зразкам і використання моделей в умовно комунікативних і комунікативних ситуаціях реалізують розвивальну функцію.

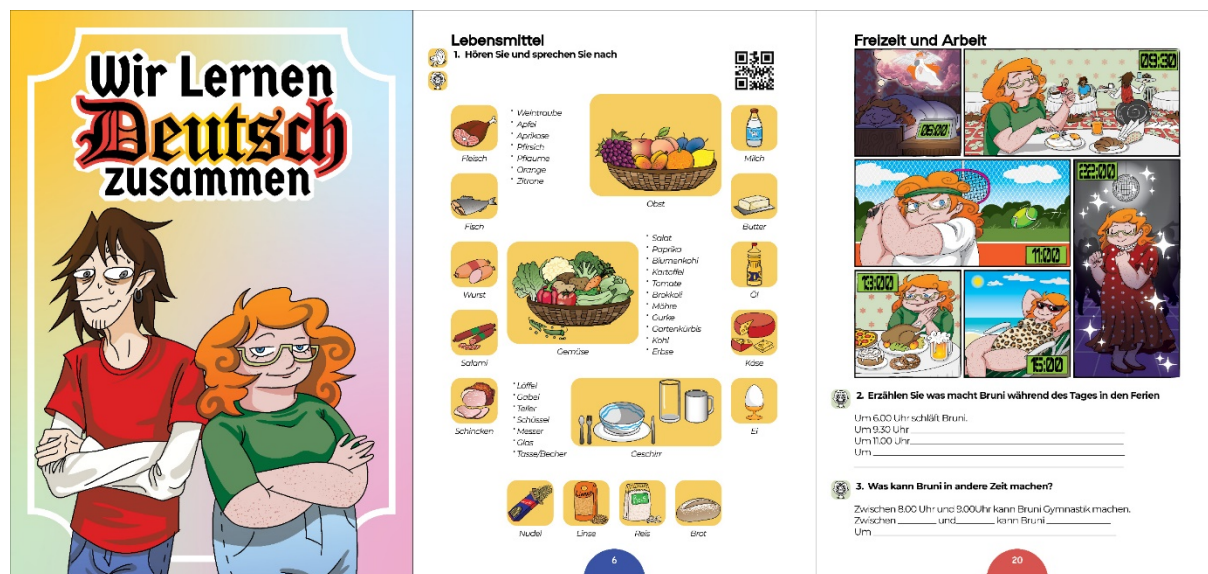

Рис. 1. Обкладинка, художньо-образні ілюстрації

Джерело: розробка автора

Під час ілюстрування ми використовували і науково-пізнавальні і художньо-образні ілюстрації. Ілюстрації створені нами є комбінованими штрихово-напівтоновими, кольоровими, ми маємо ілюстровану обкладинку, напівполосні ілюстрації та ілюстрації на полях (див. рис. 1).

Література

1. Кодлюк Я. П. Теорія і практика підручникотворення у початковій освіті : підручник для магістрів та студентів педагогічних факультетів. К. : Інформаційно-аналітична асоціація «Наш час», 2016. 368 с.

2. Пушкар О. І. Ілюстрування: навчальний посібник для студентів напряму підготовки 6.051501 "Видавничо-поліграфічна справа" / О. І. Пушкар, Т. Ю. Андрющенко. Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 128 с.

References

1. Kodlyuk, Y. P. Theory and Practice of Textbook Creation in Primary Education: A Textbook for Master's and Undergraduate Students of Pedagogical

Faculties. Kyiv: Information and Analytical Association "Nash Chas," 2016. 368 p.

2. Pushkar, O. I. Illustration: A Study Guide for Students of the 6.051501 "Publishing and Printing Industry" Training Direction / O. I. Pushkar, T. Yu. Andryushchenko. Kharkiv: S. Kuznets KhNEU, 2015. 128 p.